

Agricultura Tradițională mod de viață durabil în Maramureș

Cu mulțumiri pentru sprijin, contribuție și inspirație:

Direcției Agricole și de Dezvoltare Rurală Baia Mare
Universitatea de Nord din Baia Mare

Mark Redman
Sally Huband
Gheorghe Pogan
Guy Beaufoy
Davy McCracken
Gwyn Jones

Foto: Emil Pop, Raluca Barbu, Koen De Rijck

Design/Print: Sc Green Steps Srl

Introducere

Maramureșul a fost întotdeauna locul de unde să începi o poveste. Cum să nu-ți vină să povestești când te pornești la drum spre Sighet, trecând prin Maramureșul istoric: Surdești, Budești, Hoteni, Mara, Desești, Sisești, Ocna Șugatag, Giulești, Hărnicești... I se spune „istoric” sau „arhaic” pentru salba de sate ce a păstrat de sute de ani arhitectura, obiceiurile și datinile, porturile, bisericile de lemn, sate declarate patrimoniu UNESCO. Pe drum, oameni rumeni la față după o zi de muncă, femei cu fuste până la genunchi și basmale înflorate, copii bălai și bărbați ce poartă clopuri - acele mici pălării din pai care abia acoperă creștetul capului și care se țin cu mândrie puțin lăsate pe-o parte. Aceasta este tradiția locului! Și sunt purtate nu numai duminica sau la sărbători, ci și în zilele de lucru, la coasă, la lemne, la birt sau pe drum, la taifas. Apoi, peisaje mozaicate: poteci cu livezi, câmpuri, pâlcuri de pădure, și minunate pășuni și fânețe ce te ademenă cu flori fel de fel. Fiecare gospodar își „lucră” pământul cu animalele. Fiecare ține însă seama de vecinul său și rotește culturile astfel încât nu vei vedea răzor la fel unul lângă altul. Pe câmp sau prin curți se mai găsește câte un tractor. Bruna¹ e blândă, dar vioaie și ține pasul cu timpurile și cu oamenii. Toate sunt rezultatul firesc și natural al practicării de sute de ani a unei agriculturii tradiționale – devenită mod de trai și dăinuitoare de peisaje. Însă, schimbarea dă târcole și acestor locuri. În ultima vreme mulți tineri au plecat în afara granițelor să muncească pentru a câștiga mai bine și pământul este lucrat de cei bătrâni. Cât despre animale, „anul trecut erau șapte turme de oi sus în munte, anu’ acest o rămas șase și pare-mi-se că la anul vor fi și mai puține! Ciobănitul e meserie grea! Or venit și o grămadă de turiști sus la stână să ne vadă oile!” – ne mărturisește și cu tristețe și cu mândrie Vraja Gavrilă – crescător de oi și cioban de prin părțile locului.

¹ Bruna de Maramureș - rasă locală de bovine, mixtă, adaptată la condiții foarte bune de exploatare și de climă

Maramureș – studiu de caz pentru practicarea agriculturii tradiționale

Despre conceptul de sistem agricol tradițional sau extensiv (High Nature Value Farming) s-a scris mult în Europa ultimilor 15 ani, ca urmare a diferitelor etape de schimbare pe care Politica Agricolă Comună le-a produs pentru zonele rurale. Și bilanțul nu a fost unul pozitiv, fiind contabilizat în pierderi masive de specii și habitate importante, pierderea de produse tradiționale ca efect al aplicării diferitelor standarde de igienă, bunăstare animală de multe ori greșit înțelese sau aplicate, al industrializării zonelor rurale prin încurajarea producțiilor în detrimentul naturii etc. Însă, ultimile regulamente de Dezvoltare Rurală nr.1257/1999 și 1698/2005 ale Comisiei Europene vin să opereze o schimbare. Conservarea naturii și protejarea biodiversității pe terenurile agricole transpuse în măsuri de agromediu, creșterea atractivității zonelor rurale pentru scopuri recreative, abordarea integrată a Naturii 2000 și a terenurilor agricole cu valoare ridicată pentru natură, a sprijinirii grupurilor de inițiativă locală sub un singur program – sunt punctele cheie ale celor două regulamente.

Unii dintre primii promotori ai acestui concept a fost Forumul European pentru Conservarea Naturii și Pastoralism (EFNCP)² și Agenția Europeană de Mediu (EEA)³, care au încercat atât formularea unei definiții, cât și a caracteristicilor agriculturii tradiționale în Europa. Însă, formularea unei definiții general valabile, care să cuprindă toată diversitatea formelor peisajelor, tradițiilor din diferite unghiuri ale Europei a fost dificilă.

Astfel, în misiunea noastră de a defini ceea ce este Sistemul Agricol Tradițional în Maramureș, am pornit și noi de la ceea ce acest concept înseamnă în general, anume vizează acele zone unde:

- Agricultura reprezintă principala utilizare a terenurilor (activitatea dominantă);
- Agricultura sprijină sau este asociată cu:
 - diversitatea de specii și habitate sau
 - cu prezența unor specii a căror conservare este de interes european;
- Acele zone unde conservarea acestor specii și habitate este dependentă de continuarea practicilor agricole specifice, în mod tradițional.

² **European Forum for Nature Conservation and Pastoralism** - o rețea non-profit de parteneri ce își propune să contribuie la înțelegerea conservării naturii și a valorilor culturale generate de practicarea anumitor sisteme agricole și de a promova menținerea lor (www.efncp.org)

³ **European Environment Agency** - are ca scop sprijinirea dezvoltării durabile și îndeplinirea unor îmbunătățiri semnificabile și măsurabile a stării mediului în Europa prin furnizarea de informații relevante, la obiect, corecte în timp util către factorii politici de decizie și publicului larg (www.eea.europa.eu)

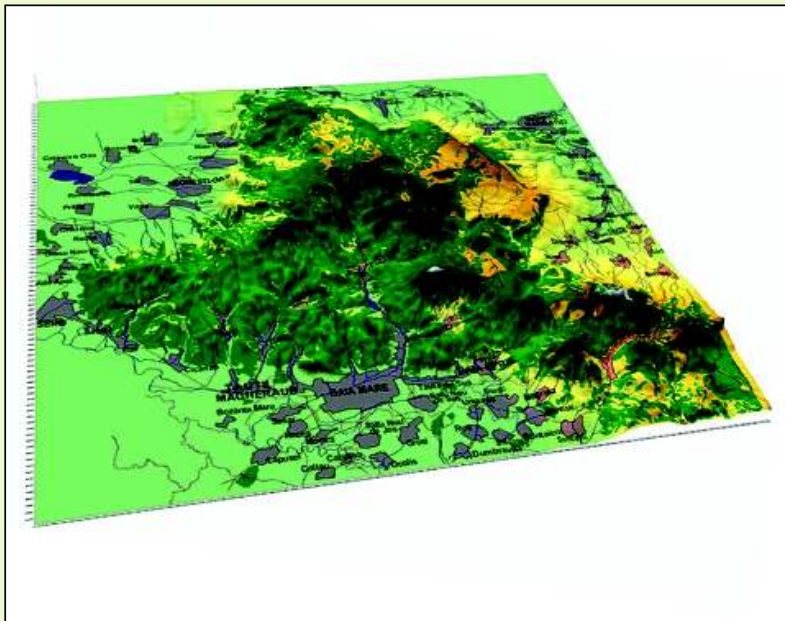
S-au identificat **3 tipuri de terenuri**:

- Terenuri caracterizate de întinderi mari de vegetație semi-naturală (unde intervenția omului se realizează într-o mică măsură) – de ex. pajiști semi-naturale create și menținute prin cosit și/ sau pășunat;
- Terenuri caracterizate de:
 - Peisaje de tip mozaic, formate din „pâlcuri” de vegetație semi-naturală, mici parcele de terenuri cultivate, încadrate pe alocuri de granițe naturale tradiționale (garduri vii, rânduri de pomi etc)
 - Practicarea unei agriculturi extensive (lipsa mecanizării, îngrășămintelor chimice);
- Terenurile cu o valoare naturală redusă, dar care reprezintă culoare ecologice importante pentru menținerea de habitate și specii rare, pentru creșterea păsărilor sau pentru păsări migratoare.

Caracteristici ale Sistemului Agricol Tradițional

- Utilizarea redusă a mecanizării;
- Utilizarea redusă a îngrășămintelor chimice;
- Densitatea redusă a numărului de animale;
- Volumul redus de forță de muncă antrenat în agricultură (de ex. păstoritul).

Deosebit de importantă pentru biodiversitate este **agricultura practică la scară mică**, responsabilă pentru crearea și menținerea pajștilor semi-naturale, asigurând în acest fel „adăpostul” pentru un număr însemnat de specii.

Dar, să revenim în Maramureș....

Prezentarea zonei

Caracteristici ecologice: Pășunile, cel mai important habitat ce asigură acele culoare ecologice, ofera adăpost și hrană în special faunei de nevertebrate. Fac parte din categoria nardetelor, *Nardus stricta*. Insular, în zonele abrupte, este instalat ienupărul (*Campanulo-Juniperetum nanae*). În afară de specia dominantă, vom întâlni specii precum: *Festuca rubra*, *Potentilla tetrapetala*, *Hieracium pilosella*, rar, *Scorzonera rosea*, *Descampsia caespitosa*, *Carex leporina*, *Carex pallescens* etc. Optimul acestora este oferit de substratul acidofil de pe coastele cu pietrișuri și bolovănișuri, unde îndeplinesc un rol protector important prevenind declanșarea proceselor erozionale.

Cea mai mare parte din suprafața teritoriului de referință este ocupată de *Vaccinium myrtillus* și *Vaccinium vitis-idaea*, sau cunoscute de toata lumea ca afin și merișor, intercalate în zonele mai joase cu covoare umede și mlăștinoase ale tinoavelor. Gospodarii „decupează” tufele de afin și merișor crescute pe pajiști și le replantează la marginea „otarului” dintre proprietăți. Astfel, se formează un gard verde ce delimitează proprietățile, ajutând la efectuarea unui pășunat rotativ, menit să mențină un echilibru floristic.

Turba formată aici este de o mare importanță științifică pentru arealele actuale și fosile ale diverselor specii de plante și animale. Aceste zone umede reprezintă ecosisteme importante care contribuie la diversitatea biologică, la ciclul apei, la acumularea globală de carbon, relevantă pentru schimbările climatice - în mlaștini se acumulează mai mult carbon decât în alte ecosisteme.

Vegetația dominantă este una tipică de *Sphagnum* (*Sp. magellanicum*, *Sp. warnstorffii*, *Sp. fallax*, *Sp. squarrosum*), alături de roua cerului sau *Drosera rotundifolia* și *Drosera intermedia* – plante carnivore, adevărate relicve ale perioadei glaciare.

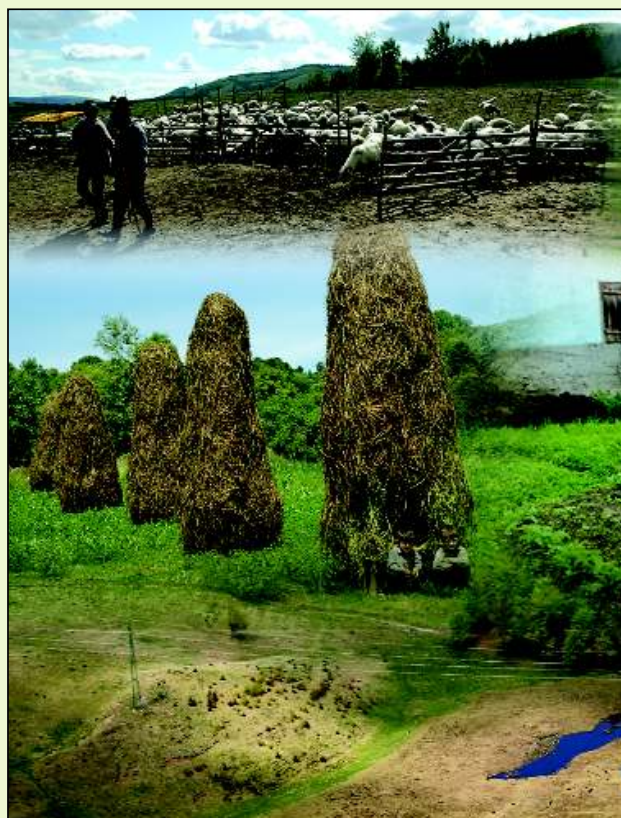

Mozaicul tinoavelor este constituit din exemplare de *Lycopodium clavatum*, *Dryopteris cristata*, *Thelypteris palustris*, pernițe de afin, merișor, afin vânăt (*Vaccinium uliginosum*), răchițele (*Vaccinium oxycoccus*) și specii de rogoz. Tinoavele, sursă de biodiversitate, adăpostesc și o serie de animale microscopice precum rotiferi, protozoare, copepode, larve de insecte, melci, dar și vertebrate precum tritoni, salamandre, întâmplător șopârle, vipere, păsări ajunse din pădurile învecinate în căutare de hrană. În ultimele decenii, suprafețele turbăriilor acoperite cu mușchi, au fost diminuate. Acest lucru s-a datorat creșterii fenomenului de evaporare și a balanței hidrologice negative ca urmare a capacității insuficiente a pădurilor din împrejurimi de a reține apa și a degradării pășunilor urmate de eroziune.

Procesul de retrocedare a pășunilor către vechii proprietari înlocuiește folosirea centralizată intensă cu practici mai tradiționale, potrivite nevoilor actuale și biodiversității din regiune.

Caracteristici agricole: Pajiștile de tip *Nardus stricta* nu sunt pajiști „grase”, foarte nutritive. De aceea, în fiecare an, gospodării ajută la îmbunătățirea calității acestora prin practici agricole tradiționale precum: împrăștierea gunoiului de grajd, cosit fânului sau pășunat.

Efectivul de animale: Bruna de Maramureș și Țurcana sunt rase autohtone de bovine și respectiv de ovine preferate de către localnici. Ciobanii preferă metodele ancestrale care datează de secole. În fiecare primăvară, în toate satele oile sunt adunate în turme mari și sunt urcate pe munte. Beneficiind de pășunile naturale, acestea rămân în munți până la sfârși-

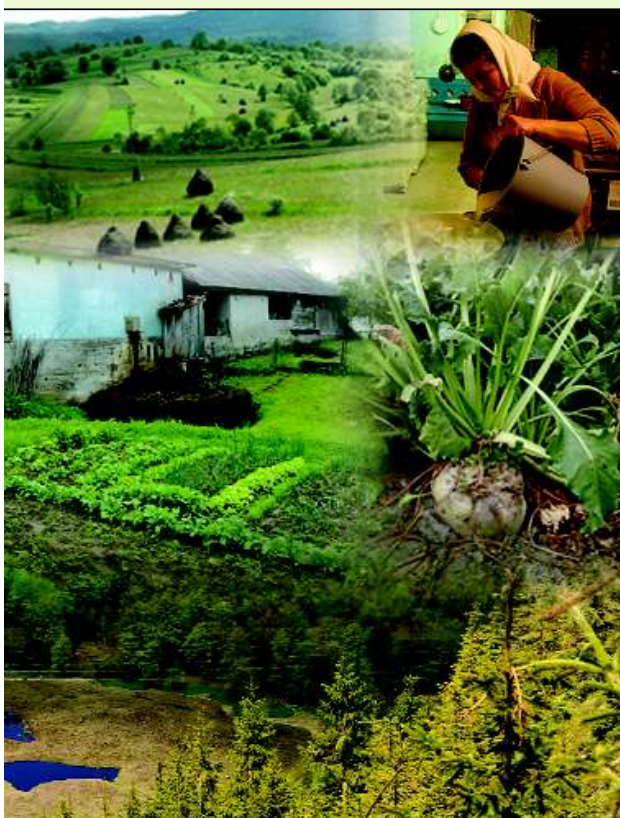
tu toamnei. Pentru perioada de iarnă, oile sunt coborâte în sat unde sunt hrănite cu fânul cosit de pe pajiștile masivului. Astfel, nu se poate vorbi de o transumanță pe distanțe mari, ci de o pendulare a turmelor între munte și sat. Sus, pe pășunile situate la peste 800-1000 metri altitudine, pășunează împreună cirezi de oi, vaci, cai și bivoli. Cirezile sunt mânate în fiecare zi pe altă parcelă, asigurând astfel un pășunat rotativ al pășunilor. Crescătorii locali de animale încă se mai orientează după vechiul calendar tradițional, care păstrează ciclul natural, în ce privește pășunatul și cositul. Zonele mai accesibile din apropierea satelor sunt mai utilizate, chiar suprapășunate în multe cazuri, spre deosebire de cele mai îndepărtate și izolate către care accesul este mai greu. Parte din ele au fost deja abandonate, fapt ce ar putea determina pierderi considerabile ale biodiversității.

Alte culturi: pe puținele terenurile arabile din jurul sau vatra satelor se aplică asolamente de cartofi, sfeclă de zahăr, lucernă, fasole, mazăre, foarte puțin porumb datorită scurtei perioade de expunere solară. Toate pentru a „ține deale gurii” oamenilor și animalelor. Printre rânduri se plantează dovleci. În luna

martie se sărbătoresc livezile. Când apar primii mățișori prin păduri, îi „samnă” c-o „vinit” primăvara. Sătenii îi pun pe masă și în oblaci (ferestre), ca să învioreze aerul și s-aducă vestea că gata, iarna „s-o dus”. Lumea iese prin curți și livezi, curăță pomii și-i “fumegăiește”, ca să lege rod bun. Meri, peri, pruni sunt soiurile locale de pomi fructiferi, ale căror fructe dau apoi dulcețuri minunate și horinca bună ce - îi veselește pe turiști.

Astfel, după escaladarea unui limbaj mai tehnic și prea științific pe alocuri, dar extrem de util, pe durata proiectului, împreună cu gospodarii selectați în cadrul proiectului – crescători de vaci și oi, s-a realizat un calendar al practicilor tradiționale în zona Maramureșului, în conformitate cu Bunele practici agricole și de mediu.

Ianuarie – Februarie: se taie crengile pomilor din livezi pentru a lăsa coroana să se formeze în primăvară..

Februarie – Martie: se „sparge” gunoiul de grajd sau „bălegarul”, împreună cu cenușa și se împrăștie pe terenurile arabile și pe pajști. După ploaie, gospodarii cu „avut” mai mare și care au un tractor în ogradă, pun grapa cu spini la tractor pentru a sparge bălegarul și mușuroaiele formate de cârțițe peste toamnă și iarnă. Cum gunoiul de grajd obținut de la vitele din ogradă nu este de ajuns, el se aplică alternativ de la an la an pentru a acoperi toate terenurile. Pe durata lunilor de iarnă, pământul este lăsat să se „reveneasca”.

Martie – Aprilie: se curăță terenul de frunzele și crengile căzute, în special în cazul pajștilor din livezi sau unde sunt pomi răzleți de arini, nuci, cireși. Se efectuează o nouă tăiere a crengilor pomilor pentru rod.

Aprilie – Mai: se ară terenurile pentru a le pregăti pentru cultura cartofului și a altor prășitoare, și se delimitează asolamentele, dar nu mai târziu de 15 mai. Pe pante mai înclinate de 12% unde se vor cultiva plante prășitoare, lucrările solu-lui se efectuează de-a lungul curbelor de nivel. Pășunile permanente nu se ară.

Mai: se prășește cu sapa sau cu tractorul și se efectuează culturile în asolamente rotative (de exemplu: se cultivă ovăzul pe terenul unde în anul anterior s-a cultivat cartoful). Începând cu 1 Mai și până în octombrie „se intră” la pășunat.

Iunie – August: se începe cositul fânului – „prima coasă”. Efectul practicilor tradiționale se regăsește în numărul de clăi de pe câmpuri. Gospodarul în Maramureș își cunoaște și pământurile și animalele. Astfel, el știe că unei vaci îi sunt necesare 4 care de fân pentru cele 6 luni de iarnă (o claie cântărind între 800 – 1200 Kg fân).

August: se treieră cerealele, se culeg fructele livezilor (pere, mere, prune). Se pregătesc gemuri și conservele de fructe și legume pentru iarnă sau butoaiele și cazanele pentru „horinca” din toamnă.

Septembrie – Octombrie: se strânge „otava” sau a doua coasă la fân. Se recoltează cartofii și sfecla. „Sfecla îi tare hrănitore pentru vaca de lapte, după fân” ne spune Liliana Hotea.

În completarea calendarului au venit ciobanii și crescătorii de oi. Astfel:

Septembrie – Octombrie: ciobanii coboară în sat. Este momentul când oile sosite în sat după vară se „împreunează”. Fiecare proprietar își ia apoi oile

acasă, unde rămân până în aprilie. Începând cu ianuarie apar primii miei, tocmai în timp pentru sacrificarea de Sărbătorile de Paști (aprilie).

Arderea miriștelor primăvara și toamna se practică pe alocuri, cu informarea autorităților locale.

Cum s-a născut proiectul?

Natură, cultură, tradiții, oameni, locuri... un laborator perfect pentru a construi primul studiu de caz despre legătura organică dintre gospodarii, animalele și locurile de aici, *studiu de caz care dorim să servească la a defini și susține ceea ce înseamnă în România sistemul agricol tradițional sau agricultura extensivă sau sistemul agricol cu valoare naturală ridicată*, într-un moment de răscruce pentru țaranul și satul român, și de a-l replica în acest sens și în alte părți ale Carpaților.

Obiectivul proiectului: Model simplu și ușor replicabil care să exemplifice și să demonstreze contribuția la conservarea naturii a practicilor agricole tradiționale.

Proiectului s-a concentrat pe **trei componente**:

- Facilitarea înțelegerii conceptului de agricultură tradițională în perspectiva aderării;
- Selectarea, monitorizarea și asistarea de către proiect a doi fermieri în vederea identificării alternativelor socio-economice menite să încurajeze continuarea practicării agriculturii tradiționale;
- Organizarea unei mese rotunde cu reprezentanții Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, diseminarea studiului de caz privind impactul practicării *agriculturii tradiționale* asupra naturii în Maramureș în vederea replicării în zone similare.

Facilitarea înțelegerii conceptului de *agricultură tradițională* a debutat cu organizarea în aprilie 2006 a primului seminar menit să explice gospodarilor și autorităților locale acest concept, dar să și expună experiența altor state deja membre ale UE privind rezultatele pierderii acestui tip de practică agricolă. Mesajul seminarului a fost că, la momentul integrării României în comunitatea europeană, agricultura tradițională, atât de răspândită și devenită mod de trai în Maramureș, este sprijinită și promovată de către Uniunea Europeană pentru rolul vital pe care îl are în a asigura resursele și diversitatea spațiului rural pentru generațiile ce vor veni.

La seminar au participat neașteptat de mulți gospodari tineri. Pe durata întâlnirii, în funcție de structura fermei, numărul de animale și teren gospodărit au fost selectați șase fermieri pentru a fi evaluați pentru asistență. Trebuie mărturisit că orice seminar sau întâlnire nu începe fără ca femeile să ajungă primele. „Ele țin gospodăria”.

În luna iunie, când deja câmpurile zumzăiau de viață, împreună cu reprezentantul DADR, cei șase gospodari au fost evaluați pe baza unui chestionar privind calendarul de aplicare a practicilor agricole în conformitate cu Bunele Practici Agricole și de Mediu, prin efectuarea de vizite pe teren. Cum „tainele” continuării acestei tradiții își au secretul în transmiterea cunoștințelor din generație în generație și în munca depusă de toți membrii familiei, de la cel mai în vârstă până la mezin, implicarea familiei a constituit de asemenea un criteriu de selecție. Printre participanți au făcut parte crescători de oi, bovine, cai, având în proprietate și/ sau gospodărind în același timp și fânețe, culturi în câmp sau livezi.

Hotea Liliana și Vraja Gavrilă au fost cei selectați în final și gospodarii cu care am lucrat pe durata proiectului.

HOTEA Liliana (sat Hoteni)

Situată în satul Hoteni, gospodăria este compusă din patru generații: străbunica ce se bucură de respect din partea familiei, fiind cea care a pus bazele gospodăriei, ajută atât în gospodărie, cât și cu sfaturi. Fiul și soția acestuia ce se ocupă în principal de lucratul pământului și creșterea animalelor. Mama Lilianei Hotea, Anita are cunoștințe deosebite privind creșterea animalelor și o bună percepere a ponderii suprafeței de teren exploatate și

necesarul de hrană pentru animale. Ea este ajutată de „mâna sa dreaptă” – așa cum îi place să-i spună Liliane – cea care la cei 28 ani ai săi, a început să preia responsabilitatea gospodăriei, împreună cu soțul său care lucrează pământurile oamenilor din sat cu tractorul și utilajele din dotare. Liliana se ocupă în principal de vânzarea laptelui și a produselor din lapte. Știe tot despre întocmirea dosarului pentru obținerea subvenției. Ea și mama sa sunt vorbitoare de limba engleză și franceză. Familia este întregită de fiica de 9 ani care învață la școala din sat, fiind încurajată să se concentreze pe obținerea de rezultate cât mai bune la învățătură. Împreună formează o familie așezată, matriarhală am putea spune, unde „a măsura de două ori și tăia o singură dată” pare a fi regula de bază.

Este impresionantă dragostea cu care această familie își îngrijește cele 8 vaci, din care 5 de lapte, care sunt ținute în grajd pentru obținerea unei producții de lapte cât mai mari fără a supune animalele la eforturi fizice. O grijă deosebită au și pentru lucratul pământului.

Ponderea veniturilor în gospodărie e generată de vânzarea produselor lactate și a cartofilor la oraș, în Sighet, cât și de serviciile prestate de către dl. Hotea oamenilor din sat.

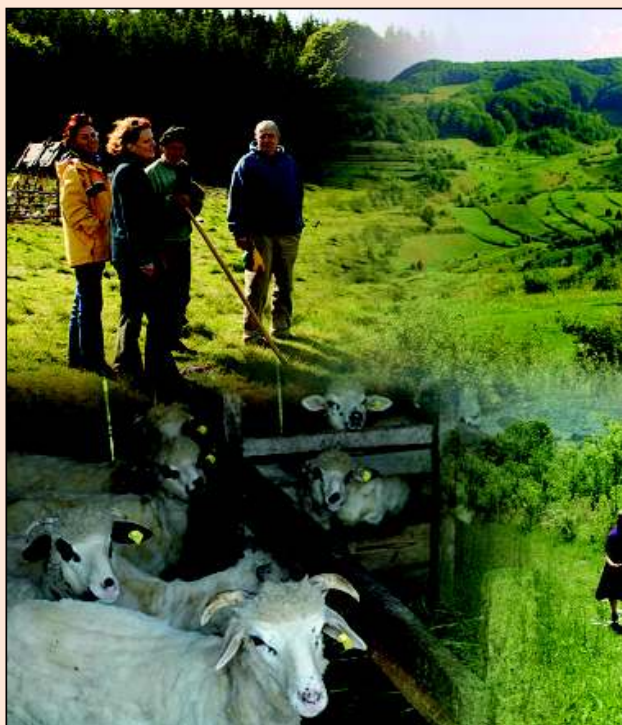
Gospodăria cuprinde: livada, 7 hectare de fâneată, 1 hectar arabil, mic parc de mașini agricole.

Liliana spune: ”În luna lui mai, la noi vin oameni chiar și din Japonia să vadă Tanjaua de pe Mara, să caute să cumpere semne de viață, să nu lipsească de la sărbătorile de peste an, de la nunți, nedei și jocuri de duminică.”

VRAJA Gavrilă (sat Ocna Sugatag)

Patru generații – aceeași preocupare: păstoritul și lucratul pământului. Oile sunt duse pe platoul Tătaru la o altitudine de 1000 m, la distanță de sat. Pe timpul verii, drumul se face zilnic de unii membrii ai familiei. Componenta familiei este preponderent bărbătească – esențială și prielnică pentru preluarea turmelor de oi dintr-un loc în altul, înfruntarea condițiilor vitrege de cele mai multe ori de la stână. Familia este dinamică, mobilă, flexibilă. Păstoritul este o „meserie” grea; devii responsabil nu doar pentru viața ta, dar și a animalelor (atât ale familiei, cât și a altor oameni din sat), a familiei, a ajutoarelor de la stână. Și acest fapt le dă putere. De aceea, în familie fiecare își cunoaște locul și reponsabilitățile: bunica și fiul se află majoritatea timpului sus pe platou, la Tătaru unde au grijă de 400 de oi din care 250 aparțin direct familiei. Soția și fiica se ocupă de gospodăria din sat și de lucratul pământului – deloc puțin – 7 ha, ajutate de către soțul fiicei Vraja Gavrilă – de acum capul familiei, care se împarte între gospodăria din sat și stâna de la munte. Cei doi băieți (3 și 5 ani) se trezesc odată cu părinții și ajută la mânatul și mulsul oilor sau diverse alte treburi după puterile lor.

Timpul pare să se măsoare între zilele petrecute sus pe platou la stână și săptămânile de iarnă când se strâng în sat. Urcând către stână, povestesc cum obișnuiesc să rotească stânele împreună cu alți crescători de oi, terenurile cultivate din vatra satului ca și cum ar fi „stăpânii” satului. Ceea ce trebuie specificat este că pendularea oilor, pornind din vatra satului și până pe platou se face gradual. Cele 4 case bătrânești ale străbunicii (începând cu casa de la Cârstoia), cât și cabanele

construite mai târziu reprezintă locuri de popas prevăzute pe acest traseu. În funcție de starea vremii, turma care a iernat în sat se oprește pentru câteva zile la Cârstoia până în aprilie să pască iarba, ce se modifică pe măsura creșterii altitudinii. Această mutare a turmei rotativă și graduală este de fapt metoda cea mai eficientă de conservare a biodiversității pajiștilor prin târlire sau cosit. Turma se mută apoi la Mestecăniș, la o distanță de 2 km de sat, pentru ca apoi după 20 aprilie și până în mai să urce la Vârful lui Ștefan (la 10 km distanță de sat). Din mai până în septembrie, turma stă pe platoul Tătaru.

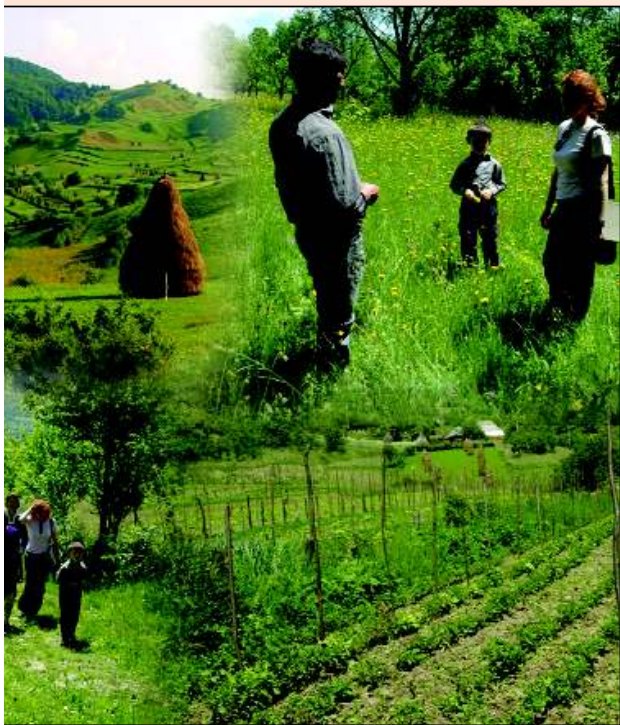
De aceea, poate, gospodăria din sat îți dă la prima vedere impresia că ar fi „neglijată” și neordonată. Însă, ca și casa ce a avut cândva „fată de măritat”, are o camera specială în care se ține la mare preț și curățenie „ruda” - o bârnă de lemn plină cu cergi, haine sau „țoale” de lână sau brodate – așa cum îi stă bine unei familii de oieri. Acum camera este păstrată pentru nurorile pe care cei doi băieți le vor aduce în casă într-o bună zi.

Gavrilă Vraja a urmat și absolvit cursurile inițiate și organizate de către WWF în parteneriat cu autoritățile locale privind creșterea animalelor (în special încadrarea ciobanilor ca „lucrători în exploatațiile agroturistice”).

Însă, uneori, amenințările aduse de tendințe precum abandonarea practicilor agricole, vânzarea pământurilor ne-au determinat ca în colaborarea cu cele

doi familii să completăm activitatea de monitorizare cu un set de recomandări. De exemplu, ținând cont că se află în imediata apropiere a tăurilor (zonelor umede) sau a platoului Tătaru, una dintre recomandări vizează diversificarea activităților în cadrul gospodăriei, precum servicii de turism rural sau obținerea de produse tradiționale. De asemenea, recomandările formulate cu sprijinul DADR Baia Mare au cuprins și îndrumări privind accesarea fondurilor europene disponibile după aderarea României la UE.

Proiectul și-a propus formularea unui studiu de caz concret privind practicile agricole tradiționale în Maramureș, care să contribuie la elaborarea cât mai realistă a măsurilor de agromediu de către Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale.

În acest sens, o ultimă activitate s-a constituit în organizarea unei mese rotunde la București, ocazie cu care 10 gospodari din Maramureș, purtând mândru porturile tradiționale au avut prilejul atât să adreseze întrebări reprezentanților ministerului, Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură sau Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, cât și să își prezinte minunatele produse locale – rezultate ale practicării agriculturii tradiționale în Maramureș.

La final de proiect, putem afirma cu satisfacție că peste 40 de fermieri din Maramureș au fost informați despre Bunele Practici Agricole și de Mediu, despre practicile de agromediu sau legătura dintre agricultură, natură și dezvoltare rurală, preîntâmpinând temerile fermierilor potrivit cărora agricultura tradițională înseamnă respingerea modernizării. Astfel, prin proiect, cele două familii selectate au fost sprijinite pentru a le ușura munca: cu un mulgător pentru a colecta lapetele de la cele 5 vaci de lapte din gospodărie, asigurând astfel și igiena laptelui și motocositoare și o moară de măcinare a cerealelor pentru hrana celor 250 de oi. Dar poate cel mai important este faptul că vocea fermierilor din Maramureș s-a făcut auzită pentru reprezentanții principalelor instituții de decizie în mediul rural și că s-a deschis un drum pentru încurajarea acestui tip de agricultură atât de important pentru menținerea biodiversității în spațiul rural.

Așa se termină (deocamdată) povestea noastră despre Maramureș! Însă maramureșenii nu se opresc aici.

Mulțumim dragi maramureșeni pentru ceea ce faceți!

